

Læsning

De unge bruger ikke automatisk en masse tid på læsning. Derfor er det vigtigt, at eleverne bliver motiverede af læsetræning.

Side 3

“ Eleven bliver i dét år, hun er her, en del af det danske mindretal i Sydslesvig.

Sally Flindt-Hansen, leder af Rejsekontoret om at gå i 10. klasse i Sydslesvig.

Side 3

Grænseoverskridende

Side 7

Skoleforeningen: Vi sender alle 7. klasser på en dansk efterskole

Kontakten til Danmark

Skoleforeningen sender alle unge i 7. klasse på et 24 timers efterskolebesøg i Danmark. Sydslesvigudvalget støtter projektet med tre millioner kroner.

Dansk Skoleforening for Sydslesvig har fået bevilliget tre millioner kroner fra Sydslesvigudvalget til blandt andet at gennemføre et projekt, der sender Skoleforeningens unge på efterskole. Projektet gennemføres i samarbejde med Grænseforeningen og Efterskoleforeningen i Danmark.

Formålet med projektet er at øge sydslesvigske unges kendskab til dansk sprog og kultur ved at stimulere interessen for efterskoleophold i Danmark. Projektet sender derfor fra næste skoleår alle elever i 7. klasse i Sydslesvig på et 24-timers efterskolebesøg. Allerede i indeværende skoleår satser projektet på at kunne sende 250 skoleelever afsted.

- I Skoleforeningen har kontakten til Danmark en meget stor betyd-

ning og vi har gang i mange forskellige aktiviteter, der allesammen har det samme formål, nemlig at fremme mødet mellem vores og rigsdanske elever, siger Skoleforeningens formand, Udo Jessen.

Gensidige bånd

Det er afgørende for de fremtidige gensidige bånd mellem det danske mindretal i Sydslesvig og Danmark at etablere flest mulig konkrete møder mellem unge fra Sydslesvig og Danmark. Det er tidligere sket gennem sydslesvigske børns ferieophold i Danmark, men denne aktivitet har gennem mange år været vigende, og der må derfor udvikles andre mødeformer.

Den væsentligste forhindring for at sydslesvigske unge kommer på efterskole, er prisen. De følger de danske satser for tilskud til forældres egenbetaling, men forældre i Sydslesvig i gruppen med lavere middelindkomst har ikke købekraften til at finansiere et skoleophold. Projektet stiller derfor 200.000 kr./år til rådighed som eks-

tra tilskud til denne gruppe, hvilket anslås at øge antallet af sydslesvigske efterskoleelever med 10-15.

Forældrene med

Besøgene på de danske efterskoler forløber fra fredag morgen til lørdag middag. Elever og lærere transporteres med bus til de efterskoler, der samarbejdes med, primært vest for Storebælt og syd for Kongeåen. Efterskolerne gennemfører, med stærk involvering af egne elever, et program, som giver de sydslesvigske elever et klart indtryk af, hvad et efterskoleophold indebærer. I programmet indgår samvær, fælles aktiviteter og undervisning. De sydsles-

vigske elever hentes af egne forældre om lørdagen, således at også forældrene får lejlighed til at se efterskolen og deltage i den afsluttende frokost om lørdagen. Efterskole er en ukendt skoleform i Tyskland, og det er derfor vigtigt at give forældrene et levende indtryk af skoleformens styrker. For at understøtte dette har Efterskoleforeningen og Grænseforeningen udarbejdet en brochure målrettet forældre i de danske skoler i Sydslesvig. Det er også Efterskoleforeningen og Grænseforeningen, som påtager sig opgaven at finde de efterskoler i Syddanmark, der ønsker at deltage i projektet.

- Det er et projekt, der vil medvir-

ke til, at der kommer flere konkrete møder mellem unge fra Sydslesvig og Danmark, hvilket alt andet lige vil medvirke, at unge rigsdanskere får et bedre kendskab til Sydslesvig, hedder det fra Sydslesvigudvalget.

Udo Jessen er dybt taknemmeligt for Sydslesvigudvalgets bevilling.

- At vi nu har mulighed for at sende alle børn i 7. klasse på en efterskole i et helt døgn er bare så fantastisk. Vi har et godt samarbejde med Grænseforeningen og Efterskoleforeningen og dette projekt er for os et hjertebarn. Takket være oplysningskampagner, arrangementer som efterskolernes dag og gratis prøveuger er der en voksende interesse for at tage på efterskole blandt vores unge. Med hjælp fra Sydslesvigudvalget kan vi løfte vores engagement på et helt nyt niveau. En hel årgang på efterskolebesøg inklusive mulighed for at informere alle forældre er en enestående chance. Skoleforeningen, Grænseforeningen og Efterskoleforeningen har virkelig grund til at være glade, siger Skoleforeningens formand.

Katten og tønden

Festtid

I de danske skoler og daginstitutioner i Sydslesvig blev der i denne måned slået cirka 200 katte af 200 tønder. Der blev kronet 200 konger og dronninger og der blev spist hen imod 400 kg slik.

Fastelavn er afgjort en af børnenes yndlingsårstider. Samtidig er det en fast bestanddel af den danske kultur i Sydslesvig. Læs om, hvad der egentlig ligger bag denne fest og bag dens ritualer.

Leder

Forventninger

Der er så meget, der kan trykke
gøre dagen trist og grå
Se de folk der uden lykke
bare går og går i stå

Kære alle
Forventninger, forventninger, forventninger.
Man skulle nærmest tro, at vi her i Sydslesvig
bruger mest tid på at formulere forventninger
til hinanden. Wikipedia siger at "en forventning
er en følelse, der opstår ved usikkerhed. Det er
en tanke centreret om fremtiden og kan være
både realistisk og urealistisk. Et mindre heldigt
udfald giver anledning til skuffelse."
Jeg ved ikke, om vi nu altid bruger begrebet
"forventning" i den forståelse, som Wikipedia
har det, men igennem de seneste uger og må-
neder føler jeg måske af og til et lille "forvent-
ningsoverkill".

Lad mig starte med at nævne nogen af de for-
ventninger, der bliver ytret over for Skolefor-
eningen. Der er en forventning om:
at alle vores forældre taler eller i det mindste
forstår dansk
at vores børn bliver bedre til dansk
at vores børn er aktive i ungdomsforeningerne
at vores forældre og medarbejdere holder Flens-
borg Avis
at vores forældre og medarbejdere er aktive i
kulturforeningen
at vi er en slags "Kaderschmiede" for SSW
at vi er partipolitisk neutrale
at vi kun optager "rigtige" mindretalsbørn
at vi accepterer kulturforeningen som "primus
inter pares" i mindretallet
og så videre, og så videre ad infinitum.

Jeg vil gerne slå fast endnu en gang, at vore sko-
ler, lige som de tyske offentlige skoler, skal være
partipolitisk neutrale og selvfølgelig skal vore
elever samtidig lære at tage politisk stilling til
samfundsspørgsmål og de forskellige løsnings-
modeller, som partierne nu må stå for.
"Skolen forbereder eleverne til medbestemmel-
se, medansvar, rettigheder og pligter i et sam-
fund med frihed og folkestyre. Skolens under-
visning og daglige liv må derfor bygge på ånds-
frihed, ligeværd og demokrati.« (Skoleforenin-
gens vedtægter § 5, stk. (3))

Jeg mener også, at et mindretalsskolesystem ike
kan være helt neutralt. Men skolerne skal in-
formere og ikke indoktrinere om de forskellige
partier. Skoleforeningen er et humanistisk præ-
get dannelses- og ikke et hjernevaskende sy-
stem!

Men selvfølgelig kan jeg forestille mig, at skoler-
ne hang valgplakater op, f.eks. på vores fælles-
skoler med elever i valgaldet og selvfølgelig i en
undervisningsmæssig kontekst omkring demo-
krati, politisk system og valg.

Vi kan blive enige om, at situationen ikke er op-
timalt i forhold til de ønsker og forventninger
mange SSW'ere har til skolerne/Skoleforeningen,
og de regler vi har. Men det ændrer ikke noget
på, at Skoleforeningen har en klar holdning til
SSW. Det er vores parti!

Mindretalsbevidstheden er en vigtig del af en
dannelsesproces og en daglig opgave for os alle.
Men denne be-
vidsthed skal
gro i en dannel-
sesverden uden
dogmer. Huma-
nistisk dannel-
se er vores op-
gave, vores for-
pligtelse. Men
det betyder alt-
så også åndsfri-
hed.

Udo Jessen, formand

Demokrati og åndsfrihed er to sider af samme
sag. Hvis man i skolen ikke kan håndtere og leve
med forskellige opfattelser, herunder politiske,
så vil man – jo ivrigere, der argumenteres for en
sag – opleve, at eleverne gør oprør eller bliver
ureflekterede og bekvemme. Derfor er det vig-
tigt med holdninger, der gi'r plads til uenighed
og forskelle. En skole, der enten er holdningsløs
eller ensidig, har i begge tilfælde misforstået sin
opgave. (Skoleforeningens forhenværende direk-
tør Anders Molt Ipsen)

Mine forventninger til vores skolesystemer:

"Lad dem lege i livstræets krone

Lad dem føle, at livet er stort

lad dem skue de blå horisonter

og himmelhvælvings port."

Og jeg har flere forventninger:

at man ikke taler om krig og splittelse i mindre-
tallet, når otte samrådsmedlemmer er enige og
kun én er uenig.

at Samrådets formandskab måske kunne få sta-
tus som en slags "Bundespræsidentamt" med eget
sekretariat og repræsentative opgaver i det dan-
ske mindretals navn.

at Skoleforeningen hurtigst muligt kan løse ud-
fordringerne på vuggestueområdet

at vi formår at styrke "mindretalsbevidstheden"
blandt vore forældre og ansatte

at mange flere af vores forældre og ansatte ville
holde Flensborg Avis

at alle vores forældre og ansatte ville stemme på
SSW ved kommunalvalget

at fokusområdet "Kontakt til Danmark" bliver
til en succes

Der er så hård en kamp om magten

alle kæmper for sig selv

Er der ingen der har sagt dem

at de slår sig selv ihjel?

Hans Holm

Lad os lege...

Vi arbejder på sagen!

Sydslesvig- udvalget støtter efter- skole-projekt

Kontakten til Danmark

*Fremstødet skal også øge kend-
skab til mindretallet og gavne
foreningslivet i Sydslesvig.*

Ved siden af at sende alle elever i 7.
klasse i Sydslesvig på en dansk ef-
terskole i 24 timer indgår der også i
projektet »Mindretal på efterskole«
at øge unge danskeres kendskab til
mindretallet gennem skoleophold
i Sydslesvig. 10. klasse i Danmark
er frivillig og udnyttes af mange til
f.eks. efterskoleophold. Skolefor-
eningen vil gøre en indsats for, at
unge danskere kan bo hos en fami-
lie i mindretallet og tager deres 10.
skoleår på en af de ni fællesskoler i
Sydslesvig.

Et spændende skoleår

Det vil give den danske elev et
spændende skoleår med et stort
skub til tyskkundskaberne og stor
viden om det danske mindretal i
Sydslesvig. Det vil samtidigt give vo-
re elever et dansk input og under-
støtte vores formål at udbrede kend-
skabet til dansk sprog og kultur. Til-
taget skal markedsføres på uddan-
nelsestest i Danmark.

For at maksimere udbyttet af ef-
terskoleopholdet, for den enkelte
elev og for mindretallet som helhed
samt for at understøtte et tværgå-
ende netværk af sydslesvigske efter-
skoleelever, skal der i fremtiden ved
hjælp af projektpengene gennemfø-
res et formøde for eleverne, som skal

afsted på efterskole, og et seminar
med overnatning på Christianslyst
for eleverne, når de vender tilbage til
Sydslesvig.

På formødet orienteres eleverne
grundigt om det kommende skole-
ophold og om mindretallets forvent-
ninger til de unge, når de returnerer
til Sydslesvig.

- Vi ønsker over for de unge at
markere, at den omfattende støtte
naturligvis har et individuelt per-
spektiv, men også et fælles perspek-
tiv med forventning om, at de unge
efter efterskoleopholdet med deres
forbedrede sprogkundskaber enga-
gerer sig i mindretallets forskellige fore-
ninger og aktiviteter. Vi vil desuden
arrangere et efter-efterskole-semi-
nar for hjemvendte sydslesvigere
med henblik på at inspirere til ak-
tiv deltagelse i foreningslivet og an-
dre aktiviteter i mindretallet, hvor
deres erhvervede danskundskaber
og kendskab til dansk kultur kan
spredes til andre unge sydslesvigere,
f.eks. gennem træneraktiviteter el-
ler anden foreningsvirksomhed. På
seminaret gøres der en indsats for at
skabe et "efter efterskolefællesskab",
f.eks. i form af en elevforening for
sydslesvigske efterskoleelever, der
vil engagere sig i oplysningsarbejdet
om efterskoleophold til yngre årgan-
ge i Sydslesvig. Endvidere er semina-
ret en god mulighed for i fællesskab
at drøfte, hvad et efterskoleophold
betyder for den enkelte, hedder det i
projektbeskrivelsen.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Pigerne trænede på Ungdomskollegiet.

»Selvtillid er noget man udvikler«

Kursus

Kvinder og unge piger skal tænke sig
nøje om, hvordan de færdes, mener
Ufuk Göztepe.

For der er en forskel, om man går
alene hjem om natten igennem en
øde park, eller man er to, der følges
hjem med en taxa.

Ufuk Göztepe træner Judo og an-
dre japanske kampsportsgrene. For-
leden var han underviser på et ar-
rangement for pigerne på ungdom-
skollegiet i Flensborg.

Formålet var at give piger selvtillid
og gøre dem endnu mere trygge, når

de bevæger sig rundt i byen på egen
hånd.

- For det er jo næsten umuligt at
undgå alle situationer, der er poten-
tielt farlige. Derfor er det vigtigt, at
man ved, hvordan man skal forholde
sig, når man bliver angrebet, sagde
han.

Og de 12 piger tog hurtigt hans råd
og teknikker til sig.

- Det er ikke sport, det er selvfors-
var. Det handler om, at pigerne læ-
rer at beskytte og forsvare sig. Det
behøver slet ikke at se smart ud, det
skal være effektiv, siger Ufuk Göz-
tepe.

FOTO: SKOLEFORENINGEN

Hurtigere læsning og bedre læseforståelse

Medier

Skoleforeningen har tegnet et abonnement på et læringsprogram, som træner elevernes læsefærdigheder.

Skolelærere i hele Sydslesvig har været på kursus i at bruge et nyt læringsprogram for deres elever. Det hedder FrontRead, og er et digitalt træningsprogram, der træner elevens læsehastighed og forståelse. Programmet indeholder øvelser i fiksering, spændvidde, arbejds hukommelse og hastighedstræning. Eleven bliver ført igennem 9 niveauer, hvor der, via animerede videoer, undervises i læsestrategier og trænes i hurtiglæsning. Programmet tager udgangspunkt i elevens individuelle niveau. Eleven kan løbende følge sine fremdrift på øvelser, ord i minutet og relativ fremdrift.

På mere end 200 skoler har elever trænet deres læsefærdigheder med læsetræningskonceptet fra FrontRead, der er målrettet såvel uddannelse som anden faglig læsning. Over 10.000 elever har deltaget i et træningsforløb, og i gennemsnit er deres

læsehastighed steget med 56 procent.

Ifølge Nicolina Binzer, der både er lærer og læsekonsulent, er en del af hemmeligheden bag de gode resultater, at læsetræningen motiverer skoleeleverne.

– De unge bruger ikke automatisk en masse tid på læsning. Konkurrencen fra computere og sociale medier er simpelthen for skrap. Derfor er det vigtigt, at eleverne bliver motiverede af læsetræningen. Mange er glade for den fremgang, de opnår, og de synes, det er sjovt at få feedback med det samme – det motiverer dem til at lære mere, siger Nicolina Binzer, der er læsekonsulent i Vejle Kommune.

Bedre karakterer

Læsetræning hjælper skoleeleverne til at blive hurtigere og mere motiverede til at læse. Derudover viser resultater fra to skolars egne læsetests, at eleverne også opnår bedre karakterer.

– Vi har testet FrontRead på 191 elever fordelt på to skoler, og resultatet var en gennemsnitlig stigning på én karakter i dansk læsning. Derudover har det vist sig, at eleverne har været mere motiverede for at læse

– endda hen over ferier, siger Merete B. Riedel, der er læringsansvarlig ved FrontRead.

Læringsprogrammet træner blandt andet øjets fysiske læsevner og hukommelsen. Det bliver koblet sammen med de nyeste former for læsestrategi. Merete B. Riedel forklarer:

– Konceptet tager udgangspunkt i, hvordan hjernen arbejder, når vi læser. Vi kan udvide øjnernes synsfelt, og vi kan træne hjernens evne til at genkende ord. Ved for eksempel at gøre sig klart på forhånd, hvad målet med læsningen er, og hvilket vidensniveau man ønsker at opnå, bliver læsningen hurtigere, mere rationel og forståelsen større.

Ud over grundskolerne er blandt andre gymnasier, erhvervsuddannelser, VUC'er og Aarhus Universitet også begyndt at bruge programmet. Målet er at gøre nye studerende mere parate til den uddannelse, de står overfor og dermed øge deres muligheder for at gennemføre den. Også syd for grænsen har man fået øjnene op for FrontRead, og i løbet af 2016 lanceres konceptet på ikke mindre end 11.000 skoler i Tyskland.

800 bøger til udsatte børn og unge

Gave

Skoleforeningen understøtter biblioteksprojekt i Danmark.

Skoleforeningen har doneret mere end 800 bøger til projektet »læs for livet«.

– Forlagene sender vores Center for Undervisningsmidler fri eksemplarer af nyudkomne bøger til vores infosamling, siger Mette Christesen fra CFU.

– For at skabe plads til nye bøger har vi netop frasortet alle dem, der var ældre end tre år. Men vi ville ikke bare smide dem ud, og derfor har vi taget kontakt til forlagene for at spørge, om vi måtte donere dem til »læs for livet«. Det syntes forlagene var en super ide, og »læs for livet« har ligeledes været meget glad for donationen, fortæller Mette Christesen.

Det er blandt andet begynderbøger og letlæsebøger, som er blevet sendt til Danmark.

»Læs for livet« indsamler bøger fra private, forlag, anmeldere, forfattere og mange andre. Bøgerne bliver samlet i biblioteker på ml. 400-1000 bøger og doneres til institutioner,

hvor udsatte børn og unge opholder sig. Det er fx børnehjem, familieafdelinger, opvækstinstitutioner og ungdomspensioner. Bogudvalget til hvert sted gennemtænkes fagligt, og det tager både udgangspunkt i børnene og de unges egne ønsker og for variation i genrer og sværhedsgrader.

Siden 2012 har Læs for Livet doneret over 140 biblioteker til institutioner over hele landet. Der er ca. 100.000 bøger til en samlet værdi på over 15 mio. kr.

800 af Skoleforeningens bøger er doneret til »læs for livet«

REDAKTIONSKOMITE

Udo Jessen

Birgit Schumacher-Jürgensen

Lars Kofoed-Jensen

Petra von Oettingen

Eberhard von Oettingen

Redaktion og layout:

Daniel Dürkop

Tekster: Daniel Dürkop, Georg Buhl, Annelise Mølvig

Tlf. 0461-5047104

kommunikation@skoleforeningen.org

Nye ledere

Min institution: Frederiksstad - Drage Daginstitution.

Navn: Jonna Grube.

Alder: 35 år

Familieforhold: kæreste, 4 mini Shetty'er, 3 katte, 5 høns.

Jeg kommer oprindeligt fra: Niedersachsen.

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Det har jeg ikke prøvet før, og jeg vil gerne formidle min viden og erfaring videre.

Mine fritidsinteresser er: Vores dyr, mine venner, familie, hypnoterapi, byture.

Min yndlingsbog/film/musik: Alt som giver stof til eftertanke.

I skolen var jeg bedst til: Idræt og pauserne.

Jeg har før arbejdet som: Neuropædagogisk Socialpædagog i DK med voksne senhjerneskadede.

Min institution: Rendsborg - Bydelsdorf Børnehavn.

Navn: Stine Mamsen Mathiesen.

Alder: 29 år

Familieforhold: I et forhold.

Jeg kommer oprindeligt fra: Odense.

Jeg er blevet leder i Sydslesvig fordi: Jeg har boet tæt op af grænsen ved Tønder og har altid været vild med at komme og besøge det danske mindretal.

Mine fritidsinteresser er: At gå og løbe ture, læse en god bog og at være sammen med veninderne/familien.

I skolen var jeg bedst til: Dansk.

Jeg har før arbejdet som: Pædagog i Danmark, i en børnehavn og juniorklub

Danskkurser i foråret 2018 på Jaruplund Højskole

Jaruplund Højskole tilbyder danskkurser på forskellige sprogniveauer. Mange deltagere benytter muligheden for »Bildungsurlaub« ved et sprogkursus.

Det sproglige niveau svarer til begyndere på niveau 1 til gode fortsættelse på niveau 7. I foråret 2018 er der

kurser i de første fire niveauer: 5.3. - 9.3. på niveau 1, 9.4. - 13.4. på niveau 2, 14.5. - 18.5 på niveau 3, 11.6. - 15.6. på niveau 4.

Ugekurser koster 180,- Euro. Yderligere oplysninger på skolens hjemmeside www.jaruplund.com.

Udvekslingselev i Sydslesvig

FOTO: SKOLEFORENINGEN

Kontakten til Danmark

Skoleforeningen søger værtsfamilier til danske elever, der har lyst til at tage 10. klasse i Sydslesvig.

I 2016 var Silja fra Silkeborg den første danske elev, som tog sin 10. klasse på en dansk skole i Sydslesvig. Succesen skal nu gentages, gerne med flere danske elever.

- Det er et tilbud til elever fra Danmark. Det er – som der står – frivilligt. Dvs. man får ikke et eksamensbevis med hjem, som man kan bruge i Danmark. Eleven gør det ud fra lysten til opleve den spændende sprog- og kulturskat, der er syd for grænsen, siger lederen af Skoleforeningens rejsekontor, Sally Flindt-Hansen.

En del af mindretallet

- Eleven bliver i dét år, hun er her, en del af det danske mindretal i Sydslesvig. Hun oplever en tosproget hverdag, hvor der tales tysk og dansk omkring hende hele tiden, hver dag. Og det er de personlige kompetencer på den kulturelle/sproglige konto, som eleven tager med hjem som gevinst. Det er, ligesom et au-pair-år, noget, der tager sig godt ud på et cv. Helt konkret går gæsteleven i en 10. klasse i Sydslesvig, bor hos en værtsfamilie og dyrker sine hobbies og nye kammeratskaber i fritiden. I weekenden kan man selvfølgelig tage hjem til Danmark, når man har lyst, siger Sally Flindt-Hansen.

Og Skoleforeningen leder selvfølgelig-

Et år i en 10. kl i Sydslesvig er en gevinst både for den danske elev og for de sydslesvigske elever.

lig efter egnede værtsfamilier.

- Har din familie plads og lyst til at have en udvekslingselev boende, som kan præge jeres hverdag med

dansk sprog og kultur, så kan I sagtens være en egnet værtsfamilie. Det er ikke vigtigt, at der er jævnaldrende børn, men at der er plads i hjem-

met samt gode strukturer ift., at gæsteleven kan passe sin skole og sine hobbies. Det forventes af værtsfamilier, at de giver eleven kost og logi.

Det forventes ikke af værtsfamilien, at de betaler for elevens hobby, tøj, musik osv, siger hun.

Danske skoler kan vinde 25.000 kroner

Kontakten til Danmark

Pengene går til den skoleklasse, der skaffer flest danske ferieværter.

Der er rigtig mange børn fra det danske mindretal i Sydslesvig, der gerne vil på sommerferie i Danmark, sådan som det har været en tradition i 100 år. Men der mangler danske familier, der vil være værter for de mange sydslesvigske børn.

Derfor udloddes der nu 25.000 kroner til den danske skoleklasse, der kan skaffe flest danske ferieværter. Beløbet skal bruges til et lejroophold i Sydslesvig. Knud-Erik Therkelsen,

der er generalsekretær i Grænseforeningen, der står bag initiativet sammen med Sydslesvigske Børns Ferierejser og Dansk Skoleforening for Sydslesvig, siger:

»Hvorfor ikke lade skoleelever i grundskolen komme hjem og fortælle forældrene og andre voksne, de kender, om denne enestående mulighed? Det vil selvsagt også være i friskolernes interesse, at deres elever deltager og måske får mulighed for et helt personligt dansk-tysk kultur-møde«.

Jeppe Pers, der er projektleder i Grænseforeningen, supplerer:

»Sydslesvig er rig på kultur, historie og spændende geografi. Og så har

skolebørnene mulighed for at afprøve deres tyskkundskaber med sikkerhedssele, da de altid kan slå over i dansk og stadig blive forstået«.

For at deltage i konkurrencen, skal den ansvarlige lærer sende en fortegnelse med navne og kontaktdata på de familier, der har givet tilsagn om at ville være ferieværter for sydslesvigske børn i sommerferien til Grænseforeningen. Værtsfamilierne skal selv tilmelde sig på feriebarndk.

Konkurrencen om at vinde 25.000 til et lejrskoleophold i Sydslesvig startede den 29. januar og slutter den 1. juni 2018. Vinderen bliver kontakttet i uge 36.

FOTO: PRIVAT

3000 julegaver til syge børn

Indsamling

Mindretalsbørn med stor indsats i julen.

Sydslesvigske skoler og daginstitutioner har inden jul været med til at samle julegaver og penge ind til fordel for børneafdelinger på de 13 sygehuse i Slesvig-Holsten.

- Projektet »Kinderaugen zum Leuchten bringen« vil gerne sige tak og melde ud, at vi kom op på over 3000 dejlige gaver og i alt 4000 euro. Det har været en fantastisk oplevelse at opleve de mange børn fra skolerne og børnehaverne, der har engageret sig, siger Birthe von Kehler, som har

stiftet projektet.

- Nogle elever havde endda sendt et personligt brev sammen med gaverne. Det var meget rørende, siger hun. Lige inden jul var der blevet arrangeret en lille fest, hvor gaverne blev afleveret til repræsentanter for sygehuse.

Her optrådte lyspigerne fra Duborg-Skolen og elever fra Gustav Johannsen-Skolen
- Der var så mange dejlige oplevelser, at det næsten ikke kan siges med ord. Jeg tror, at julen 2017, for mange af børnene på hospitalerne, blev til en fest med juleglimt i øjnene, siger Birthe von Kehler.

EU-kommissionen må endelig gøre mere for os mindretal.

Den må arbejde for, at mindretallene i Europa anerkendes, beskyttes og støttes.
For **vi er alle 100 % værd.**

Men det vil Brüssel ikke. Derfor har mindretallene startet et europæisk borgerinitiativ.

Vores mål er 20.000 underskrifter fra Sydslesvig.

Det kan nås endnu, men så skal også alle hjælpe med!

Støt Europas nationale mindretal med din underskrift

- Beskytte og fremme nationale mindretal og sproggrupper
- Ligestilling i forhold til kultur, uddannelse, regional udvikling og medier

Fulde fornavne: _____

Efternavne: _____

Gade, nr.: _____

Postnr., By: _____

Land: _____

Fødselsdato: _____

Fødested: _____

Nationalitet: _____

Dato og underskrift: _____

Sydslesvigsk Forening

Dansk Generalsekretariat

Norderstr. 76

D-24939 Flensborg

Unterstütze Europas nationale Minderheiten mit deiner Unterschrift

- Schutz und Förderung nationaler Minderheiten und Sprachgruppen
- Gleichstellung in Bezug auf Kultur, Bildung, regionale Entwicklung und Medien

Vollständiger Vorname: _____

Familiename: _____

Straße, Nr.: _____

PLZ, Wohnort: _____

Land: _____

Geburtsdatum: _____

Geburtsort: _____

Staatsangehörigkeit: _____

Datum und Unterschrift: _____

Sydslesvigsk Forening

Dansk Generalsekretariat

Norderstr. 76

24939 Flensborg

Har du allerede underskrevet?

(underskrevet [unner-skræ-uet] = sydslesvigsk for: Hjælp os nu!) **r underskriv online på**

www.minority-safepack.eu

Vi slår katten af tønden

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Fastelavn.

Det er for slippe af med det onde, at man slår katten af tønden. Skoler, børnehaver, vuggestuer, ungdomshuse, ungdoms-klubber og utallige foreninger slår katten af tønden.

Sydslesvig. - Nu vil jeg se, hvad det er for en kat, der skal slås ud af en tønde« sagde en af fædrene til et barn i en af de børnehaver, Fokus har snakket med i forbindelse med dette års fastelavnsfest.

Hvad meningen er med at slå katten af tønden, kan Lotta fra Hanved Danske Skole godt fortælle ham, for hun har lige fået det at vide. Hun er otte år og går i 2. klasse.

- Det er for at slippe af med det onde, siger hun.

Og hun fortsætter.

- Jeg mangler en tand og har allerede tabt ni tænder, og det er mor, der har lavet min indianerdragt.

Som alle 66 børn og lærerne i Hanved er hun klædt ud.

Kat i tønden

Mange folkeslag har festdage, hvor man klæder sig ud.

På de dage opfører man sig anderledes og laver tit sjov med venner, naboer, fine folk og de adelige.

Det kan man, for den dag gemmer man sig bag en maske. »Man slår til Søren« er en talemåde, der hører den tradition til.

Nordboerne har på grænsen mellem vinter og forår fejret, at man nu tog afsked med det onde. Det onde var symboliseret ved en sort kat.

Man puttede i gamle dage en kat ind i tønden og slog løs på den. På den måde, slap man af det onde.

Uden kat

I dag er der ingen kat i tønden. I stedet for maler man den sorte kat uden på tønden. På den måde har man bevaret symbolikken, man slår stadig katten af tønden.

Tønder er i dag fyldt med lækkerier. Slik, chokolade og karameller. Dog går flere nu over til frugt og gulerødder og små brød.

- Jeg glæder mig til slikket, fortæller Lotta.

Forældre med

I Sild Danske Børnehave er det en fast tradition, at man inviterer forældrene med til fastelavnsfesten.

I Hanved Danske Skole arrangerer man festen sammen med 6. klasse. De er med til at bestemme, om forældrene er med.

- Det har vi god erfaring med, fortæller lærer Lene Berting Andersen.

På Sild tematiserer pædagogerne fastelavnsfesten. Førskolegruppen har fastelavn som et fast tema, og vi voksne orienterer forældrene om traditionerne med at klæde sig ud og synge fastelavnssangene. De er altid med.

Der kommer for det meste 30 forældre, når vi fejrer fastelavn og slår katten af tønden, fortæller leder Kai Zilkenat.

Uden kød

I Hanved går alle 66 udklædte børn og voksne gennem hele børnehaven og vuggestuen.

I en lang række går de og synger »Boller op og boller ned - boller i min mave.«

Det er ikke tilfældigt, at det er boller, man synger om.

Det er kirken, der har fastlagt, at man skal faste. Fastelavn betyder farvel til kødet, så det er derfor, man synger om fastelavnsboller.

Festen

I gamle dage var det de voksne, der

Prinsesserne på Harreslev Danske Skole deler rovet, efter at katten er blevet slået af tønden.

FOTO: GEORG BUHL

Børnene på Hanved Danske Skole står i en lang række, og de skiftes til at slå på tønden. Det er der ondt, man tager afsked med. Når slikket falder ud, symboliserer det, at det gode kommer.

Fastelavn i tal

- Der blev slået cirka 200 katte af 200 tønder i de sydslesviske skoler og daginstitutioner.
- Der blev kronet 200 konger og dronninger.
- Der blev spist hen imod 400 kg slik.

rundt til naboer og fine folk og sang, festede og slog til Søren.

I dag er fastelavn børnenes fest.

De klæder sig ud, slår katten af tønden, synger, leger, og der er altid arrangeret fælleslege for dem.

Kongeskikken

Når børnene slår katten af tønden, står de på en lang række.

På skift får de en stok i hånden. Med den slår de alt hvad de kan på tønden.

De skal nemlig slå katten af tønden. Slå tønden i stykker.

Tønden hænger i stykke reb, i en højde, der passer til, at børnene kan nå den.

Når bunden giver efter for børnenes slag, falder slikket ud. Det sym-

boliserer det gode.

Slikket - det gode - bliver fordelt mellem alle børnene.

To kroner

Man kroner en kattekonge og en dronning. Her er der en del forvirring om, hvem det er der skal være konge og dronning.

For det meste er den der har slået det slag, der får det gode til at falde ud, der bliver kronet til kattekonge.

Andre steder er det den, der slår den sidste pind af tønden ned. Altså slår det sidste af det onde bort.

Et eksempel er, at den ene krone får den, der slår bunden ud, den anden krone går til den, der slår den sidste pind ned. Hver institution har aftalt, hvordan kroningen foregår.

Nå sådan, sagde faderen, der kom for at se, hvad der var for en kat, der skulle slås af tønden.

-Nu er jeg beroliget, sagde han, da han gik.

FOTO: DANIEL DÜRKOP

Freya fra 3b blev kattedronning i Harreslev.

FOTO: GEORG BUHL

Dette er et kig ned i en tønde. Hvis man ser godt efter, kan man se, at der er poser med slik i tønden. Der er en pose til hvert barn.

Sydslesvig: en udfordring man ikke kan stå for

FOTO: ARKIV

Udfordring.

Det var udfordringen med at etablere en fællesskole i Læk, der fik lærer Lorenz Thomsen til at flytte til Sydslesvig. Han arbejdede på på Hornslet Skole på Djursland, men han havde alle de kvalifikationer, der skulle til.

Flensborg. Det var et stillingsopslag fra skoleforeningen, der fik lærer og afdelingsleder på Hornslet Skole på Djursland, Lorenz Thomsen, til at flytte til Sydslesvig.

Skoleforeningen søgte lærere og ledere med erfaring, der kunne tænke sig at være med til at bygge de seks nye fællesskoler i Sydslesvig op.

Det var tilbage i 2004. Skoleforeningens fællesråd havde besluttet, at der skulle etableres seks skoler, der ud over af være grundskole også skulle være fællesskoler for alle sydslesvigske elever fra 7. til 10. årgang. Skolerne skulle også forberede og tilbyde eleverne undervisning på gymnasieniveau.

Det var en udfordring, Lorenz Thomsen ikke kunne stå for, og hans kvalifikationer kunne leve op til alle de ønsker, Skoleforeningen havde efterlyst.

- Det var en drømmeudfordring, det ville jeg gerne være med til, fortæller Lorenz, der smiler ved min-

det om stil-

lings-

an-

non-

cens

udfor-

drin-

ger.

-

Den

opgave

kunne

mine

evner

og er-

farin-

ger

nord-

fra væ-

re med

til at

løse,

sagde

han.

Han søgte jobbet som viceskoleinspektør på Læk Danske Skole, han fik stillingen, så han og fru rykkede teltplæne op og flyttede i 2004 til Sydslesvig.

Opgaven løst

Skolen i Læk skulle nyetableres fra grunden af. Der skulle bygges nye bygninger, og der skulle ansættes mange nye lærere.

Da han fik stillingen, var der 9 lærere og 90 elever fra 1. klasse til 9. klasse. Om få dage går Lorenz Thomsen på pension.

Han mener, at opgaven er løst. I dag er Læk Danske Skole en velfungerende fællesskole med ikke færre end 315 børn, 28 lærere og lokaler, der kan leve op til den standard, der er afstukket i Kiel og Danmark.

Tysker

- I dag er jeg ikke sydslesviger, siger Lorenz. Jeg er dansker, og jeg er i mellemtiden blevet dansk statsborger.

Det betyder ikke, at Lorenz nu flytter til Danmark, for han har en stor kærlighed til egnen. Og det er ikke tilfældigt, for Lorenz er født og opvokset på en bondegård seks kilometer fra Læk Danske Skole. Han er fra West-Bargum.

De første to år gik han i tysk skole. Da den blev nedlagt, kom han sammen med sine tre søskende til Bredsted Danske Skole. Turen til Duborg-Skolen gik over Husum Dan-

Læk Danske Skole er vokset en del, efter at den er blevet fællesskole.

ske Skole.

Blev dansker

- Jeg har aldrig tænkt på, hvad jeg er. Jeg har bare levet. Men livet i de danske hverdage sætter spor, og der bliver man jo, hvis man synes, at

FOTO: GEORG BUHL

man føler sig hjemme. Gennem skolen, ferieopholdene i Danmark og for eningslivet har jeg fået en dansk identitet, jeg holder meget

af.

- Man kan ikke pege på noget specielt. Det er summen af tusinde af oplevelser. Morgensang i skolen, hvordan man spiser ved bordet, alle de gange man siger tak, ferieophold i danske hjem, det man spiser der. Brun sovs og kartofler. Og isbåde. Det hele nævner han i flæng.

Cricket

Specielt nævner han livet i Husum Cricket Club. En cricketkamp varer det meste af en dag plus kørslen. Det medførte, at de næsten altid var privat indlogeret hos de danske spillere, når der var dømt udekamp.

- Vi spillede i mellemrækken, så jeg har overnattet i alle de byer i Jylland og på Fyn, der havde en cricketklub. Fra Esbjerg til Kerteminde og fra Husum til Ålborg, det sætter spor, siger han med et smil.

Manglende udvikling

Lorenz blev forbavset, da han efter 30 år kom tilbage til Sydslesvig.

- Det var, som om jeg ikke havde været væk. Jeg kunne kende det hele. Det var som før. Bøgerne var de samme, læseplanerne var de samme, lærersamarbejdet var det samme.

De undervisningsbøger, der ikke blev genoptrykt i Danmark, var der enkelte skoler, der havde sikret sig restoplaget af. Der skulle jo gerne være til resten af livet.

- Jeg havde forventet en udvikling, men den havde jeg svært ved at se. Det gjorde ikke noget, for jeg faldt

bare tilbage i de rammer, jeg kendte, fortæller Lorenz, mens han smøger ærmerne op.

- Det var meget søde kollegaer og nyansatte, jeg fik som kollegaer, skynder han sig at tilføje.

Det danske sprog i vores skoler er

godt. Men det er ikke godt nok!

Det bevirkede, at Lorenz tit pegede på lærere fra Danmark, når der var nye stillinger, der skulle besættes. Men det er heller ikke godt nok, for de kan ikke tysk nok. Det er tit et problem, for lærerne er i dag nødt

til at have et godt kendskab til det tyske, de står jo for samarbejdet med det tyske samfund og de forældre, hvor en part ikke kan dansk.

- Det giver det jo, siger Lorenz på rigtig sydslesvigske.

Lorenz blev ansat, fordi han havde erfaringer fra Danmark og havde ledet flere team på skolen i Hornslet.

- Jeg har jo altid være en holdspiller, vi har altid brugt hinandens stærke sider, og jeg mener, at der i dag er en god velfungerende dansk fællesskole med et stærkt team i Læk.

- Det tog ti år, og vi klarede det i fællesskab, siger han.

En bøn

Lorenz har et stort ønske. Det er godt, at der er kommet flere sydslesvigske lærere til Sydslesvig. Men, sproget og kendskabet til den danske skoletradition kan blive bedre.

- Flyt til Danmark, når I tager jeres uddannelse, og tag nogle år på danske skoler, inden I kommer hjem, for vi har brug for jer, siger han og læner sig tilbage.

Viceskoleleder Lorenz Thomsen.

Det Sydslesvigske Samråd inviterer til en åben konference
lørdag den 17. marts 2018 kl. 10.00 – 16.00
på Christianslyst, Nottfeld, Sønderbrarup

Kl. 10.00	Velkomst v/ Christian Jürgensen, Samrådets formand
Kl. 10.10	Beretning v/ Christian Jürgensen, Samrådets formand • Debat om årets gang / Spørgsmål
Kl. 11.10	Grænseforeningen efter 2020 Oplæg ved Jens Andresen, Grænseforeningens formand • Debat / Spørgsmål
Kl. 12.00	Frokost
Kl. 13.00	Det lille Teater Flensborg viser uddrag af årets revy "Danskhed"
Kl. 13.30	Forslag til en Sydslesvig-kanon • Oplæg ved kanon-udvalget
Kl. 14.15	Gruppedrøftelser • Kaffe og kage
Kl. 15.15	Plenum
Kl. 15.45	Afslutning

P
R
O
G
R
A
M

Vi beder venligst om tilmelding til Dansk Generalsekretariat
senest fredag den 9. marts 2018
på tlf. +49 461 144080 eller til jette@syfo.de

Alle kan deltage!

Layout: Sydslesvigsk Forening e.V., Dansk Generalsekretariat Flensborg • www.syfo.de

Børnene brugte formiddagen sammen med gospel-sangeren Bibiane Bøje på at indøve otte gospel-sange.

Skolesamarbejde hen over grænsen

FOTO: ANNE LISE MØLVIG

Mindretal

Eleverne fra Vidingherreds Danske Skole i Nordfrisland og fra Deutsche Schule Rapstedt (Ravsted) i Sønderjylland mødes fire gange i dette skoleår. Det langsigtede mål er, at eleverne bliver bedre til deres mindretalssprog, og at de bliver venner.

Danske og tyske stemmer blandes. Både forældre og elever stråler: Eleverne er henrykte over lige at have gennemført en gospelkoncert for deres forældre, og forældrene er synligt stolte over, hvor godt det lød, og hvor dygtige børnene var.

Vi er i gymnastiksalen på Ravsted tyske skole, hvor eleverne fra Vidingherred Danske Skole i Nykirke har været på besøg siden i morges. Koncerten gik i gang klokken 14, og både forældrene fra Ravsted og fra Nykirke var mødt op.

Viske grænsen ud

- Det er dejligt at få visket grænsen ud mellem de mindre skoler, og jeg kan mærke, at børnene er glade, siger Linda Søndergaard-Knudsen, mor til Cecilie i 2. klasse på Nykirke Danske Skole, mens Cecilie tilføjer:

- Det er godt at samarbejde, og jeg får nye venner.

Både Cecilie og hendes nye veninde, Ida, fra den tyske skole i Ravsted midt mellem Aabenraa og Tønder, har spurgt deres mødre, om de må besøge hinanden.

Marie og Marie fra henholdsvis Vidingherreds Danske Skole og Deutsche Schule Rapstedt går begge i 2. klasse. De er blevet veninder og giver hinanden et farvelknus, inden de tager med deres forældre hjem.

Ved siden af står Lis Herrschildt, der er mor til Marie Valder, der også går i 2. klasse.

- Det er utroligt, som de kan begå sig på dansk og tysk, siger hun.

Begrænset ordforråd

Initiativtageren til projektet er Merete Petersen, der er lærer på Vidingherred Danske Skole. Hun læste, at der lå fem millioner kroner i EU's Interreg-pulje, som man kunne søge til kulturelle formål. Fluks meldte hun sig til et informationsmøde – og kom tilfældigvis til at side ved siden af Andrea Richter fra den tyske skole i Ravsted.

De to var enige om, at de har et fælles problem:

- Vores børn mangler danske ord. De har et begrænset dansk ordforråd

Fakta om projektet

- På begge skoler er det op til 5. klasse, der er med. Fra Vidingherreds Danske Skole er det 18 elever, mens Ravsted tyske skole deltager med 14 elev.
- Initiativet har fået 2000 euro støtte fra EU's Interreg-pulje som går til grænseoverskridende samarbejde.
- Eleverne møder hinanden flere gange for at opbygge venskaber.

og er næsten ikke i stand til at udtrykke det, de gerne vil, siger Merete Petersen og fortsætter:

- Vi øker hver dag for at indprente dem ord, men en måde at lære dansk på er at komme til Danmark. Derfor håber jeg på en vedvarende kontakt, siger Merete Petersen.

Den tyske skole har samme problem – bare med modsat fortegn: Her halter det tyske.

- Inden vi gik i gang, holdt vi møder med forældrene og sagde, at det her gerne skal føre til en vedvarende kontakt, siger Merete Petersen.

De to lærere søgte i fællesskab Interreg-pengene og skrev i ansøgningen, at formålet var at forbedre elevernes sproglige udvikling i det andet sprog samt vedvarende venskaber, hvor også forældrene er involverede. De fik omkring 2000 Euro fra Den Europæiske Fond for Regionaludvikling til at køre projektet for.

- Det er min plan, at børnene senere lære hinanden så godt at kende, at de måske kan besøge hinanden en hel lørdag og måske overnatte hos hinanden, siger Merete, men tilføjer, at hun godt ved, at hun nok er lidt for hurtig:

- Skal vi nå målene, må vi gå langsomt til værks.

Imponerede forældre

Foreløbigt har de holdt tre ud af fire planlagte arrangementer. I september var de 21.9.17 fra 2.-5. klasse på orienteringsløb i Nykirke, den 2. november skulle de lære Ravsted at kende. Den 18. januar ankom eleverne fra Vidingherreds Danske Skole til Ravsted lidt over klokken ni, hvorefter dagens gæstelærer, Bibiane Bøje, der er professionel gospel-sanger gik i gang med at instruere børnene. Ind i mellem var der dog tid til leg og en god frokostpause, og

klokken 14 var forældrene fra både Ravsted og Nykirke ankommet, og koncerten kunne gå i gang.

Den 8. juni skal både elever og forældre mødes igen i Nykirke til den årlige børnefest med masser af leg og små konkurrencer, senere vil der være grillmad. Desuden skal de sammen opleve duoen Rødkål & Sauerkraut, der er dansk/tysk slapstick.

- Det har været en øjenåbner at se, hvordan andre skoler tager ideen op, og hvordan kollegerne og forældrene bakker op om ideen, siger Merete med varme i stemmen.

Marnie og Malte Pörksen, der er forældre til Grace i 3. klasse og Jody i 5. klasse på Vidingherred Danske Skole, glæder sig især over, at samarbejdet viser politikerne, at det kan lade sig gøre.

Støtte fra EU

- Det er megagodt, at EU vil støtte sådan et projekt, der netop handler om, at vi er naboer, siger Malte Pörksen, og Marnie supplerer:

- Det er tydeligt, at de får lært henholdsvis dansk og tysk på denne måde.

- Sådan nogle projekter står og falder med initiativrige lærere, siger Linda Søndergaard-Knudsen, mor til Cecilie.

Alle er imponerede over, hvor godt gospel-koncerten lød.

- Det var imponerende, siger Malte Pörksen og fortsætter:

- Også imponerende så mange sange, de fik lært. Efter den fjerde sang tænkte jeg, at det måtte være det, men der kom flere.